

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous

MUISTIO

Aika: 13.9.2023 klo 9.30 – 12.30

Paikka: Zoom-etäyhteys

Paikalla: Mirja Anttila, Maria Forsén, Taru Fröjdholm, Ilkka Haataja, Liisa Hilander (puheenjohtaja), Outi Hintikka, Ilona Lindfors (sihteeri), Kristiina Näyhö, Jaakko Tuohiniemi, Tarja Turunen, Leena Vainikainen

Poissa: -

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:32.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3. Kokous- ja tapahtumakuulumisia

- Automaattisen sisällönkuvailun työryhmä 25.5.
 - [muistio](#)
 - testattu FintoAI:n käyttöä YKL-luokitukselle
 - käytiin läpi ryhmäläisten havaintoja testauksesta

- Fiktioaineistotyöryhmä 8.6.2023
 - [muistio](#)
 - Samannimisten fiktiivisten hahmojen auktorisoitujen hakutietojen määritteen muoto
 - Kauno- ja Kaunokki-sanastojen lajityyppiä ja/tai muotoa ilmaisevien termien konvertoiminen Melindassa SLM-termeiksi

- Luokitustyöryhmä 23.8.2023
 - [muistio](#)

- kokouksessa pohdittiin, miten edistetään luokitusten sanallisten selitysten esittämistä hakuliittymissä esim. Primo, mutta todettiin, että tähän asiaan palataan myöhemmin, sillä tällä hetkellä asian edistämisen mahdollisuudet ovat rajalliset
- supistettuun UDK:hon on ehdotettu lisäyksiä ja korjauksia, mutta näitä ei ole voitu päivittää, koska tietokanta on ollut suljettuna
- Fennica UDK:n käyttö loppuu Fennicassa, UDK- luokkia ei lisätä vuodesta 2024 alkaen. Jatkossa käytetään YKL:ää. Fennicassa kausijulkaisuilla käytetään edelleen UDK-luokkaa koska kansainvälinen ISSN-keskus sitä edellyttää.
- SLM-kokoukset 1.6.2023 ja 30.8.2023
 - kokouksissa käytiin läpi ehdotusjärjestelmään tulleita SLM-sanastoa koskevia ehdotuksia
 - suunniteltiin SLM:n kehittämislinjausten työstöä ja tehtiin alustavaa työnjakoa
- Kuvailuryhmien puheenjohtajien kokouksen 13.6. & 12.9.2023
 - [muistio 13.6.](#) & [muistio 12.9.](#)
 - kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavia asioita:
 - Kuvailun tiedotuspäivä 30.5.2023: palautteiden läpikäynti
 - kuvailukoulutusaineistojen luominen kuvailuryhmien yhteistyönä
 - Teos MARC 21:ssä –projekti

4. Finnan edustajalle esitettävät kysymykset

- Melindan taustajärjestelmän vaihtumisen myötä Melindan Opac on poistumassa käytöstä ja olisi tarpeen saada vastaavia toiminnallisuuksia Finnaan
- keskusteltiin asiasta ja päätettiin kerätä kysymyksiä sähköpostitse, ja Liisa kokoaa kysymykset ja lähettää ne Finnaan samalla, kun kysytään Finnan edustajaa vierailemaan Siskun kokoukseen
- todettiin, että olisi hyvä yrittää saada paikalle henkilö, jolla on ymmärrystä teknisistä asioista, eli joka osaisi heti kertoa, mitkä ratkaisut ovat teknisesti mahdollisia toteuttaa ja mitä rajoituksia asioiden toteutuksessa mahdollisesti on teknisestä näkökulmasta

5. Teka-sanastoon auktorisoitavat lait

- lait on tähän asti auktorisoitu YSO:oon ja näitä ehdotuksia tulee edelleen YSO:n ehdotusjärjestelmään, mutta nyt viime aikoina näitä YSOon ehdotettuja lakeja on auktorisoitu Tekaan (teka - Kansalliset teos- ja ekspressiotiedot)
- Tekaan auktorisoinnissa on ongelmana se, että Tekassa ei ole vielä ratkaistu sitä, miten auktoriteetit saataisiin käyttöön sekä suomeksi että ruotsiksi
- lisäksi ongelmallista on se, että Teka-sanastolla ei ole vakinaista ylläpitoresurssia, kun työtä on tehty nyt Teos MARC21-projektin yhteydessä
- Tekan kaksikielisyydestä on tarkoitus keskustella tänä syksynä, mutta tähän liittyy myös se, että KANTO:n toimijatiedot ovat edelleen yksikielisiä, ja tämä ongelma pitäisi saada ratkaistua ennen kuin teosauktoirteetteja voidaan tehdä kaksikielisenä
- PÄÄTÖS:
 - kutsutaan Toimijakuvailusta/KANTO:sta edustaja Siskun kokoukseen keskustelemaan sanaston kaksikielisyydestä ja kertomaan kaksikielisyyden etenemisestä
 - lisäksi Teka-sanaston ylläpidon jatkuvuus tulisi ottaa esiin Teos MARC21:ssä projektissa
 - palataan asiaan sen jälkeen, kun on keskusteltu Toimijakuvailun/KANTO:n edustajan kanssa ja kun Teos MARC21:ssä projektiryhmä on keskustellut asiasta

6. 653-kentässä olevat ennakkotieto-asiasanat kaunotietueissa

- taustaa: Melindassa on tullut kaunokirjallisuuden tietueissa vastaan 653-kentässä asiasanoja, joissa on merkintä ennakkotieto
 - Fennicassa kaunokirjallisuus ei tule sisällönkuvailuun, joten asiasanat jäävät tietueisiin tarkistamattomina muiden kirjastojen ja Kirjastopalvelun käyttöä varten
 - Tarvittaneen tiedotusta siitä, että näitä saa ja pitääkin muokata/poistaa, kun kirja on sisällönkuvailtavana organisaatiossa, jossa kaunoaineisto saa asiasanat.
 - Termien jääminen pysyvästi ennakkotieto-tilaan ei tunnu hyvältä ratkaisulta, joten yhtenä ratkaisuna voisi olla poistoajo esimerkiksi 2

vuotta julkaisuvuoden jälkeen niille 653-kentän asiasanoille, joissa on edelleen ennakkotieto-merkintä.

- keskustelua asiasta:
 - pohdittiin, voisiko olla niin, että näitä ei uskalleta poistaa
 - todettiin, että tästä asiasta olisi hyvä tiedottaa Melindan Talonmiehen kirjeessä
 - ehdotetun poistoajon pyytämistä pidettiin hyvänä ajatuksena niille Melindan kaunokirjallisuustietueille, jotka on merkitty valmiiksi, mutta joissa on yhä 653-kentässä ennakkotieto-merkinnällä varustettuja asiasanoja ja joiden julkaisusta on kulunut yli 2 vuotta
- Sisku-ryhmässä oli kuitenkin törmätty myös sellaisiin 653-termeihin, joissa ei enää ole ennakkotietomerkintää eli voi olla, että joku on poistanut ennakkotietomerkinnän ja jättänyt kuitenkin termin 653-kenttään -> katsotaan näitä myöhemmin, kun on esimerkkietueita

7. Teosryhmä kohteena (saman tekijän kirjat, jotka eivät muodosta sarjaa)

- Muumi-kirjat -tapaus: toivottiin ohjetta sisällönkuvailuoppaaseen oikeaoppisesta käsittelystä teosryhmän ollessa kohteena eli yhden henkilön kirjat, jotka eivät muodosta sarjaa
- päätettiin lisätä esimerkkejä Sisällönkuvailuoppaan kohtaan [6. Aiheena teos](#), jossa nyt on tämänkaltaisesta tapauksesta esimerkkinä vain Shakespearin näytelmät
- ehdotettiin, että esimerkit voisi tehdä joistain seuraavista:
 - Tove Janssonin Muumikirjat
 - Kalle Päätalon Iijoki-sarja
 - Hannu Salaman Finlandia-sarja
 - Elena Ferranten Napoli-sarja
- Jaakko laatii esimerkin ainakin Muumikirjoista ja joistakin muista yllämainituista sarjoista ja laittaa esimerkit sähköpostitse Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmälle kommentoitavaksi ennen kuin päivittää ne Sisällönkuvailuoppaaseen

8. Suositus henkilöhistoria-termin käytöstä 650-kentässä

- Melindaan on tehty korjausajo, jossa henkilöhistoria-termi lisättiin sellaisiin tietueisiin, joissa on ollut 655-kentässä genretermi elämäkerrat tai muistelmat

- todettiin, että jos pyydetään muutoksia sisällönkuvailukenttiin koko Melindaan, olisi hyvä, että pyyntö tulee selkeästi Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän nimissä ryhmän puheenjohtajalta
 - tämä toimintamalli sai kannatusta eli koko Melindaa koskevat sisällönkuvailuun liittyvät korjausajopyynnöt Melindalle tekee jatkossa Siskun puheenjohtaja sen jälkeen, kun ryhmä on kokouksessa päättänyt korjausajon pyytämisestä
- edelliseen liittyen toivottiin Siskun yhteistä (enemmistön toiveen mukaista) suositusta henkilöhistoria-termin käytöstä 650-kentässä: käytetäänkö henkilöhistoria-termiä tästä eteenpäin myös kaikissa muistelmissa ja elämäkertoissa
 - huomautettiin, että muistelmat-termiä voi olla käytetty myös sellaisissa aineistoissa, joissa henkilöhistoria termi ei ole välttämättä ole luonteva käyttää
 - elämäkertojen osalta tämä on selkeämpää
- PÄÄTÖS:
 - Jos 655-kentässä on termi elämäkerrat, tulee 650-kenttään termi henkilöhistoria.
 - Jos 655-kentässä on termi muistelmat, tulee 650-kenttään termi henkilöhistoria niissä tapauksissa, joissa kyseessä on omaelämäkerta. Eli termiä henkilöhistoria ei käytetä kategorisesti muistelmissa.

9. Aineiston käsittelemän kohdehenkilön yleisempi kuvailu henkilöä kuvaavan muun keskeisen seikan perusteella

Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

10. Laajempien/suppeampien asiansanojen käyttö (ehdotus toukokuun kokouksesta)

Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

11. Muut asiat

Ei muita asioita.

12. Ilmoitusasiat

- [Talonmiehen tuokio to 28.9.2023](#) (aiheena mm. Finto AI)
- seuraava Siskun kokous 11.10.2023

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:30.